

ความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัย การเปิดรับข่าวสาร และ สิ่งแวดล้อม
ทางสังคม กับพฤติกรรม การแต่งกายและการใช้ภาษาพื้นเมืองของประชาชน
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

นางคารารัตน์ ไชยาโต

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 080 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1737523X

**THE RELATIONSHIP OF MODERNIZATION , MEDIA EXPOSURE
SOCIAL ENVIRONMENT AND BEHAVIOR OF COSTUME AND
LANGUNGE USES IN AMPHOE MUANG CHIANG MAI.**

Mrs. Dararat Chaiyaso

A Thesis Submitted in Partail Fulffimnt of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Dedartment of Public Relations

Graduate Shcool

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 080 - 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ความทันสมัย การเปิดรับข่าวสาร และ
สิ่งแวดล้อมทางสังคม กับ พฤติกรรมการแต่งกายและการใช้
ภาษาพื้นเมืองของประชาชนในเขต อ.เมือง จ. เชียงใหม่
โดย นางคารารัตน์ ไชยาโส
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญถิ๋ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

..... กรรมการ
(ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์)

ดรรชนี ไชยาโส : ความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัย การเปิดรับข่าวสาร และสิ่งแวดล้อม
ทางสังคมกับพฤติกรรมการแต่งกายและการใช้ภาษาพื้นเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ (THE RELATIONSHIP OF MODERNIZATION, MEDIA EXPOSURE,
SOCIAL ENVIRONMENT AND BEHAVIOR OF COSTUME AND LANGUAGE USES IN
AMPHOE MUANG CHIANGMAI) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.จระไน แกลโกศล, 168 หน้า
ISBN 974-636-080-9

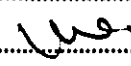
การวิจัยนี้ ดำเนินการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ในเขต อ.เมือง จ.เชียงใหม่
โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ความทันสมัย การเปิดรับข่าวสาร
สิ่งแวดล้อมทางสังคมและลักษณะทางประชากร กับตัวแปรตาม 2 ตัวแปร ได้แก่ การแต่งกายพื้นเมืองและ
การใช้ภาษาพื้นเมือง

ผลการวิจัยพบว่า

ในการศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และ
ฐานะเศรษฐกิจ กับการแต่งกายและการใช้ภาษาพื้นเมือง พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง
อายุ ระดับการศึกษากับการแต่งกายพื้นเมือง และระหว่างระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ กับการ
ใช้ภาษาพื้นเมืองและคำที่ใช้ในภาษาพื้นเมือง

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัย การส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน การส่งเสริม
วัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา การเปิดรับข่าวสารด้านวัฒนธรรม พฤติกรรมการแต่งกายพื้นเมืองของ
ครอบครัว และพฤติกรรมการแต่งกายของเพื่อนและเพื่อนบ้าน กับการแต่งกายและการใช้ภาษาพื้นเมือง
พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความทันสมัย การส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน พฤติกรรม
การใช้ภาษาและคำที่ใช้ในภาษาพื้นเมืองของครอบครัว เพื่อนและเพื่อนบ้าน กับการใช้ภาษาและคำที่ใช้
ในภาษาพื้นเมืองของประชาชน

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C851325 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : MODERNIZATION/MEDIAEXPOSURE/SOCIAL ENVIRONMENT AND BEHAVIOR OF
CUSTOME AND LANGUAGE USES

DARARAT CHAIYASO: THE RELATIONSHIP OF MODERNIZATION, MEDIA
EXPOSURE , SOCIAL ENVIRONMENT AND BEHAVIOR OF COSTUME AND LANGUAGE
USES IN AMPHOE MUANG CHIANGMAI. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.JARANAI
GLAEGOSOL. 168 PP. ISBN 974-636-080-9

The research is the survey on 420 samples who are natives of
chiangmai which aims at examining the relationships and differences among
the independent variables as modernization, media exposure, social
environment, demographic characteristics and the two dependent variables
local costuming and local language usage. The results of the study could
be summed up as follows:

On the part of significant differences between demographic
characteristics including sex, age, education and social economic
background and local costuming and local language usage, the significant
differences are found in cases of cross tabulations between age, education
and social economic background on local language usage, uses of local words
and between age, education on local costuming.

On the part of correlation among variables including modernization,
cultural promotion by community and education institution, media exposure,
costuming of friends and neighbors, costuming of family and local costuming
and local language usage, the relationship are found among modernization,
cultural promotion by community, local language usage and use of local
words of family friend and neighbors with local language usage and use of
local words.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนแก้ไขและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร. ปารีชาติ สถาปิตานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวเชียงใหม่

ขอขอบพระคุณประชาชนชาว อ. เมือง เชียงใหม่ ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้กำลังใจ ตลอดจนนักศึกษาภาควิชาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คุณฉัตรชัย ไชยาโส และคุณนภาพร กันทะวงศ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลประชากรของจังหวัดเชียงใหม่ และอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติมิตร เพื่อน ๆ และคุณชัยวัฒน์ เอื้อประเสริฐ ที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การารัตน์ ไชยาโส

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	6
สมมติฐาน	6
ขอบเขตการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	48
ประชากร	48
กลุ่มตัวอย่าง	49
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การทดสอบเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
การประมวลผลข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	95
รายการอ้างอิง	111
ภาคผนวก ก	115
ภาคผนวก ข	140
ภาคผนวก ค	158
ประวัติผู้วิจัย	168

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	58
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	59
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	60
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	61
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัว	62
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการพูดภาษาคำเมือง	63
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้คำในภาษาคำเมือง	64
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการแต่งกายพื้นเมือง	65
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโอกาสที่แต่งกายพื้นเมือง	66
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชุดพื้นเมืองที่สวมใส่	67
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลที่ไม่แต่งกายพื้นเมือง	68
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความทันสมัย	69
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน	70
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการส่งเสริมวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง.....	72
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการใช้ภาษาคำเมืองของครอบครัว	73
ตารางที่ 17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการแต่งกายพื้นเมืองของครอบครัว	74
ตารางที่ 18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการใช้ภาษาคำเมืองของเพื่อนและเพื่อนบ้านใกล้เคียง	75
ตารางที่ 19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการแต่งกายพื้นเมืองของเพื่อนและเพื่อนบ้าน	76
ตารางที่ 20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของข่าวสารที่เปิดรับ	77
ตารางที่ 21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารด้านวัฒนธรรม	78
ตารางที่ 22	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสาร กิจกรรม การส่งเสริมการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง	79
ตารางที่ 23	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อการเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมส่งเสริมการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง	80
ตารางที่ 24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยกับพฤติกรรมการแต่งกายพื้นเมืองและการใช้ภาษาคำเมือง	81
ตารางที่ 25	แสดงค่าความแตกต่างของเพศกับการแต่งกาย	84
ตารางที่ 26	แสดงค่าความแตกต่างของเพศกับการใช้ภาษาคำเมือง	85
ตารางที่ 27	แสดงค่าความแตกต่างของเพศกับคำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	85
ตารางที่ 28	แสดงค่าความแตกต่างของอายุกับการแต่งกายพื้นเมือง	86
ตารางที่ 29	แสดงค่าความแตกต่างของอายุกับการใช้ภาษาพื้นเมือง	87
ตารางที่ 30	แสดงค่าความแตกต่างของอายุกับคำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 31	แสดงค่าความแตกต่างของระดับการศึกษากับการแต่งกายพื้นเมือง ..	89
ตารางที่ 32	แสดงค่าความแตกต่างของระดับการศึกษากับการใช้ภาษาคำเมือง ...	90
ตารางที่ 33	แสดงค่าความแตกต่างของระดับการศึกษากับคำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	91
ตารางที่ 34	แสดงค่าความแตกต่างของฐานะเศรษฐกิจกับการแต่งกายพื้นเมือง....	92
ตารางที่ 35	แสดงค่าความแตกต่างของฐานะเศรษฐกิจกับการใช้ภาษาคำเมือง	93
ตารางที่ 36	แสดงค่าความแตกต่างของฐานะเศรษฐกิจกับคำที่ใช้ในภาษาคำเมือง	94
ตารางที่ 37	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโอกาสใน การใช้ภาษาคำเมือง.....	116
ตารางที่ 38	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ ในการพูดภาษาคำเมือง	116
ตารางที่ 39	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคำและ ประโยคที่ใช้ในภาษาคำเมือง.....	117
ตารางที่ 40	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการ แต่งกาย พื้นเมือง.....	118
ตารางที่ 41	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ บ่อยครั้งในการแต่งกายพื้นเมือง.....	119
ตารางที่ 42	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวน ชุดพื้นเมืองที่มี.....	120
ตารางที่ 43	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วน ร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกายและใช้ภาษาคำเมือง....	121
ตารางที่ 44	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการ ส่งเสริมวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา.....	122
ตารางที่ 45	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรม และการปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งกายและการใช้ภาษาคำเมือง.....	123
ตารางที่ 46	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอุปกรณ์ และเครื่องใช้ภายในบ้าน.....	124
ตารางที่ 47	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ คิดเห็นแรงงูใจใส่สัมฤทธิ์.....	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง ในสังคม.....	127
ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ บ่อยครั้งในการฟังวิทยุ.....	128
ตารางที่ 50 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการฟังวิทยุ.....	129
ตารางที่ 51 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ บ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์.....	130
ตารางที่ 52 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการดูโทรทัศน์.....	131
ตารางที่ 53 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ บ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์.....	131
ตารางที่ 54 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการอ่านหนังสือพิมพ์.....	132
ตารางที่ 55 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความ บ่อยครั้งในการอ่านนิตยสาร.....	133
ตารางที่ 56 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการอ่านนิตยสาร.....	134
ตารางที่ 57 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทาง ไปบริเวณที่ว่าการอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด.....	135
ตารางที่ 58 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทาง ไปนอกตำบลหรืออำเภอ.....	136
ตารางที่ 59 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเดินทาง ไปต่างจังหวัด.....	137
ตารางที่ 60 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของข่าวสารที่เบ็ดเสร็จกับ พฤติกรรมการแต่งกายและการใช้ภาษาพื้นเมือง	138